

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:
Ομήρου, «Ιλιάδα» Α 350-431

Τίτλος:
«Θέτιδα, η μητέρα θεά»

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ-ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΠΙΤΖΕΛΕΡΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Θέτιδα, η μητέρα θεά

Δημιουργός

Παναγιώτα-Κυριακή Μπιτζελέρη

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

(Προτεινόμενη) Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Ιούλιος 2014

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ομήρου *Ιλιάδα*, ραψωδία Α 350-431^α: Η συνάντηση Αχιλλέα-Θέτιδας

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

7 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο/ιστοσελίδα τάξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του παρόντος σεναρίου χρειάζεται ο διδάσκων και οι μαθητές να είναι εξοικειωμένοι με την εργασία σε ομάδες, την πλοήγηση στο διαδίκτυο, την ανάρτηση υλικού σε ιστολόγιο αλλά και με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης, επεξεργασίας κειμένου και κατασκευής ψηφιακών χαρτών. Ο διδάσκων πρέπει να δημιουργήσει ένα ιστολόγιο για το συγκεκριμένο μάθημα, στο οποίο θα αναρτήσει τα φύλλα εργασίας των ομάδων, τυχόν υλικό που θεωρεί ότι χρειάζονται οι μαθητές αλλά και τις ερωτήσεις που θα συζητηθούν ασύγχρονα σε όλη τη διάρκεια του εν λόγω σεναρίου. Είναι απαραίτητο να έχει προηγηθεί μια πρώτη ανάγνωση του κειμένου από τον καθηγητή και να τεθούν προφορικά στην ολομέλεια ορισμένες απλές ερωτήσεις κατανόησης (ποιος μιλά, τι λέει, σε ποιον απευθύνεται), ώστε να εξασφαλιστεί όσο γίνεται ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει το περιεχόμενο των λόγων του Αχιλλέα και της Θέτιδας. Τέλος, το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει ένα εργαστήριο πληροφορικής με υπολογιστές συνδεδεμένους στο διαδίκτυο και μια κεντρική οθόνη προβολής. Εφόσον, οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν και πέντε ή έξι φορητοί υπολογιστές.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο αποτελεί πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο παρόν σενάριο οι μαθητές εμβαθύνουν σε ζητήματα θεολογίας των ομηρικών επών και συγκεκριμένα ασχολούνται με το θεϊκό ανθρωπομορφισμό και τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στους θεούς και τους θνητούς. Οι μαθητές αποδελτιώνουν λέξεις και φράσεις που υποδηλώνουν θεϊκές και ανθρώπινες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ιδιότητες, δημιουργούν ψηφιακούς νοητικούς χάρτες, συζητούν και διαμορφώνουν τα δικά τους συμπεράσματα. Σταχυολογούν αντίστοιχα παραδείγματα από τη λογοτεχνία και τη μυθολογία και τα επεξεργάζονται κριτικά εντοπίζοντας ομοιότητες και διαφορές στη στάση, τη συμπεριφορά, τα κίνητρα των θεών και των ανθρώπων. Στο τελικό στάδιο, οι μαθητές καλούνται να συντάξουν δύο επιστολές με τον ίδιο αποδέκτη (Αχιλλέα) αλλά με διαφορετικό αποστολέα (Θέτιδα-θνητή μητέρα/Θέτιδα-θεά). Στόχος είναι να καλλιεργηθεί η ενσυναίσθηση των μαθητών αλλά και να προβληματιστούν σε θέματα που αφορούν την αντικειμενικότητα, τη δικαιοσύνη και το κατά πόσον αυτά συμβαδίζουν με τη μητρότητα, προκειμένου να κρίνουν εν τέλει τη στάση της Θέτιδας. Σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες και αξιοποιούν ψηφιακές πηγές, συγκροτούν το δικό τους υλικό/άποψη, την παρουσιάζουν/συζητούν στην ολομέλεια, την εμπλουτίζουν/ανασκευάζουν και παράγουν νεοελληνικό λόγο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο αξιοποιεί τις ΤΠΕ με στόχο οι μαθητές να λειτουργήσουν ως ενεργά υποκείμενα, αναζητώντας την πληροφορία, αποκτώντας προσωπική άποψη και δημιουργώντας το δικό τους υλικό. Ο δάσκαλος βρίσκεται πάντα στο πλευρό τους ως καθοδηγητής και συνεργάτης. Οι μαθητές αλλά και ο διδάσκων εκφράζονται αλλά και εξελίσσονται, μέσα από τις συγκρίσεις, τις κρίσεις, τα αντεπιχειρήματα και τον εποικοδομητικό διάλογο. Επιπλέον, σε όλη τη διάρκεια του σεναρίου η τάξη μετατρέπεται σε δημιουργικό εργαστήριο, όπου οι μαθητές συνεργάζονται επί ίσοις όροις και διεκπεραιώνουν με υπευθυνότητα τις αποστολές τους. Δίνεται έμφαση τόσο στις κοινωνικές όσο και στις γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών, ενώ παράλληλα επιδιώκεται να καλλιεργηθεί στους μελλοντικούς πολίτες η ευαισθησία και η ενσυναίσθηση σε θέματα που άπτονται των ανθρώπινων σχέσεων αλλά και να προβληματιστούν για θέματα ηθικής, δικαίου και αμεροληψίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να εμβαθύνουν στο θέμα του ανθρωπομορφισμού στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.
- Να κατανοήσουν τη σχέση ανθρώπων και θεών στον αρχαίο ελληνικό κόσμο.
- Να συζητήσουν για τον μητρικό ρόλο και τη σχέση που αναπτύσσει η μητέρα με το παιδί της.
- Να προβληματιστούν για θέματα δικαίου και αντικειμενικότητας.
- Να προβληματιστούν για τις διαφορετικές οπτικές στην παρουσίαση του ίδιου θέματος αναλόγως με τις περιστάσεις (ταινία, κείμενο ή προφορική παράδοση).

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να αντικρούσουν με επιχειρήματα μια άποψη.
- Να ασκηθούν στη σύνταξη μιας επιστολής (ύφος, δομή, περιεχόμενο).
- Να ασκηθούν στη διαφοροποίηση του ύφους μιας επιστολής αναλόγως του επικοινωνιακού πλαισίου (αλλαγή πομπού).
- Να αποδελτιώνουν λέξεις και φράσεις του κειμένου για τη δημιουργία νοητικού χάρτη.
- Να αναζητήσουν στο ηλεκτρονικό λεξικό και να κατανοήσουν τον ορισμό μιας έννοιας.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να χρησιμοποιήσουν υλικό από ψηφιακές πηγές, για να δημιουργήσουν το δικό τους υλικό.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να ασκηθούν σε δεξιότητες σύγκρισης διαφορετικών κειμένων μεταξύ τους αλλά και στη σύγκριση κειμένου-ταινίας.
- Να ασκηθούν στην ανασκευή μιας άποψης.
- Να χρησιμοποιούν νέα ψηφιακά περιβάλλοντα συγγραφής, όπως τα ιστολόγια, για ασύγχρονη συζήτηση πάνω στα συμπεράσματά τους.
- Να ασκηθούν στη δημιουργία και στην επεξεργασία ψηφιακών νοητικών χαρτών.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να συνεργάζονται στις ομάδες τους αλλά και να συζητούν σε επίπεδο ολομέλειας.
- Να αυτενεργούν.
- Να ακούν και να σέβονται τη διαφορετική άποψη.
- Να διατυπώνουν αλλά και να εμπλουτίζουν/τροποποιούν τη δική τους άποψη, εφόσον χρειάζεται.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι σε ορισμένα ζητήματα δεν επιδιώκεται απαραίτητα η ταύτιση των απόψεων αλλά ο εποικοδομητικός διάλογος και ο προβληματισμός.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το ζήτημα της θεολογίας του ιλιαδικού έπους είναι ιδιαίτερα ευρύ. Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να εστιάσουν την προσοχή τους σε ορισμένες πτυχές αυτού του ζητήματος. Πιο συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στις ανθρώπινες ιδιότητες των ομηρικών θεών, ενώ παράλληλα το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στις σχέσεις θεών και ανθρώπων. Ιδιαίτερα τονίζεται η μητρική σχέση της Θέτιδας με τον θνητό Αχιλλέα και η βαρύτητα που φαίνεται να έχει αυτή η σχέση για την ίδια, αφού θολώνει το αίσθημα του δικαίου και την αντικειμενικότητα της κρίσης της. Οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μαθητές συναισθάνονται, προβληματίζονται, κατανοούν, προβαίνουν σε συσχετισμούς και εν τέλει υποδύονται οι ίδιοι τη Θέτιδα, προσπαθώντας να διαχωρίσουν όμως τους δύο της ρόλους, αυτόν της μητέρας και αυτόν της θεάς. Ευκαταίο είναι οι μαθητές με την καθοδήγηση και του διδάσκοντα να συνειδητοποιήσουν τη δυσκολία στη διάκριση των ρόλων αλλά και την αναγκαιότητα της ύπαρξης ανθρωπίνων χαρακτηριστικών για την περιγραφή και την κατανόηση του θείου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η ραψωδία [Α 350-431^α](#) της Ιλιάδας του Ομήρου αποτελεί μέρος της διδακτέας ύλης σύμφωνα με το Πρόγραμμα Σπουδών ([ΑΠΣ-ΔΕΠΠΣ](#)). Στους στόχους της ενότητας μάλιστα, όπως διατυπώνονται στο [βιβλίο του Εκπαιδευτικού](#) (σ.51), αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι στο συγκεκριμένο απόσπασμα οι μαθητές επιδιώκεται να εμβαθύνουν στο θέμα της θεολογίας του έπους (ανθρωπομορφισμός, σχέσεις μεταξύ θεών, σχέσεις θεών και ανθρώπων).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Στο παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές να γίνουν παραγωγοί της γνώσης κι όχι παθητικοί δέκτες της. Οι ΤΠΕ και συγκεκριμένα η πλοήγηση σε ψηφιακές πηγές, η χρήση ιστολογίου, η δημιουργία ψηφιακών νοητικών χαρτών, η χρήση λογισμικών επεξεργασίας κειμένου και παρουσίασης αποτελούν το βασικό εργαλείο που βοηθά τον καθηγητή να είναι συντονιστής και συνεργάτης και τον μαθητή να ανακαλύπτει την πληροφορία και να μαθαίνει πώς να μαθαίνει. Δημιουργώντας το δικό τους υλικό και αναλαμβάνοντας την ευθύνη να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους, εξασκούνται σε τρόπους αποτελεσματικότερης επικοινωνίας με χρήση των ΤΠΕ.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Ομηρικά έπη: *Ιλιάδα*, Β΄ Γυμνασίου: [Α 350-431α: Η συνάντηση Αχιλλέα-Θέτιδας](#)

Ομηρικά έπη: *Ιλιάδα*, Β΄ Γυμνασίου: [Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Υποστηρικτικό / εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

Τρωικός πόλεμος (**Troy**) [Αμερικανική επική ταινία με θέμα τον Τρωικό Πόλεμο. 2004. YouTube. Σκηνοθεσία και παραγωγή: Wolfgang Petersen. Μουσική: James Horner. Εταιρεία παραγωγής: Helena Productions. Εταιρεία διανομής: Warner Bros. Pictures].

Ιστοσελίδες

[Ηλεκτρονικό Λεξικό Τριανταφυλλίδη](#) [πηγή: Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής].

[Text2mindmap](#) [Λογισμικό Δημιουργίας Νοητικών Χαρτών].

[Κένταυρος. Ο μύθος της Νεφέλης 1](#) [πηγή: Βικιπαίδεια].

[Ο μύθος της Νεφέλης 2](#) [πηγή: Βικιπαίδεια].

[Η ιστορία του Ισαάκ](#) [πηγή: πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Ο διδάσκων διαβάσει το απόσπασμα του ιλιαδικού έπους φροντίζοντας να το εξομαλύνει γλωσσικά, ώστε οι μαθητές να κατανοήσουν την πλοκή. Ο ίδιος, γνωρίζοντας τη δυναμική του τμήματός τους, μπορεί εφόσον το κρίνει απαραίτητο να θέσει στην ολομέλεια για προφορική επεξεργασία ορισμένες ερωτήσεις κατανόησης, όπως «Ποιος μιλάει; Σε ποιον απευθύνεται; Ποιο είναι το περιεχόμενο των λόγων του; Τι ζητά; Τι προτείνει;» κ.ά. Στη συνέχεια, οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και αναζητούν το [1^ο φύλλο εργασίας για την Α' φάση](#) του σεναρίου στο ιστολόγιο του μαθήματος. Ο χωρισμός των ομάδων μπορεί να γίνει από τον διδάσκοντα, εάν ο ίδιος το κρίνει απαραίτητο, ενώ τα μέλη της ομάδας συναποφασίζουν το όνομά της. Εφόσον τα φύλλα εργασίας είναι κοινά για όλους σε κάθε φάση του σεναρίου, ο διδάσκων καλό είναι από την αρχή να επισημάνει στους μαθητές του ότι θα πρέπει να είναι προσεκτικοί και να αναρτούν κάθε φορά τη δουλειά τους στο ιστολόγιο με το όνομα της ομάδας τους. Αφήνεται στη δική του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

κρίση η ανακατάταξη των μαθητών σε νέες ομάδες σε κάθε φάση ή η διατήρηση των ίδιων. Ενδεχομένως μια ανακατάταξη να έλυνε τυχόν δυσλειτουργίες που οφείλονται στη σύνθεση των ομάδων και να έδινε την ευκαιρία στους μαθητές να μάθουν να εργάζονται αποτελεσματικά με πολλούς διαφορετικούς συνεργάτες.

Α΄ Φάση (3 διδακτικές ώρες)

Οι μαθητές στις ομάδες τους αναζητούν στο ιστολόγιο του μαθήματος [το φύλλο εργασίας για την Α΄ Φάση](#) και ακολουθούν τις οδηγίες. Αρχικά, καλούνται να δημιουργήσουν έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη με τη βοήθεια του λογισμικού [Text2 Mind Map](#). Ο νοητικός τους χάρτης θα αποτελείται από δύο άξονες, στον έναν θα συγκεντρώσουν λέξεις και φράσεις που καταδεικνύουν τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά της Θέτιδας και στον άλλο θα αποδελτιώσουν τις αντίστοιχες λέξεις και φράσεις για τις θεϊκές ιδιότητές της. Ολοκληρώνοντας τους νοητικούς τους χάρτες καλούνται να απαντήσουν στο ερώτημα «Ποια ιδιότητα φαίνεται να υπερισχύει;» τεκμηριώνοντας την άποψή τους. Στη συνέχεια, αφού αναζητήσουν στο διαδίκτυο τον όρο «θεϊκός ανθρωπομορφισμός», καλούνται να γράψουν μια παράγραφο αντικρούοντας την άποψη ότι «η εμφάνιση της Θέτιδας στην [Α 350-431^α](#) δεν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα θεϊκού ανθρωπομορφισμού». Η φάση αυτή ολοκληρώνεται με τη σταχυολόγηση εκ μέρους των μαθητών άλλων παραδειγμάτων ανθρωπομορφισμού από τα αποσπάσματα των ομηρικών επών που έχουν ως τώρα εξετάσει (μπορούν να εντοπίσουν παραδείγματα και από την Οδύσσεια).

Στο τέλος της Α΄ φάσης οι ομάδες παρουσιάζουν τους νοητικούς χάρτες και τα παραδείγματα ανθρωπομορφισμού που εντόπισαν και συζητούν τα πορίσματά τους με αφορμή το ερώτημα «Ποια ιδιότητα της Θέτιδας φαίνεται να υπερισχύει;». Ο διδάσκων μπορεί να ζητήσει από τους μαθητές να εμπλουτίσουν τους νοητικούς τους χάρτες στο τέλος της Α΄ φάσης, συμπεριλαμβάνοντας και ό,τι αποκόμισαν από τη συζήτηση στην ολομέλεια. Παράλληλα, μπορεί να ζητήσει να συγκρίνουν μεταξύ τους τα διάφορα παραδείγματα ανθρωπομορφισμού που θα αναφερθούν.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η αξιολόγηση στην Α΄ Φάση εστιάζεται στην πληρότητα των νοητικών χαρτών και στην τεκμηρίωση των πορισμάτων της κάθε ομάδας. Στην αξιολόγηση συμπεριλαμβάνεται και η παράγραφος στην οποία οι μαθητές αντικρούουν τη δοθείσα άποψη και η οποία αξιολογείται σύμφωνα με τα κριτήρια παραγωγής λόγου αλλά και σύμφωνα με την πειστικότητα των επιχειρημάτων τους.

Β΄ Φάση (2 διδακτικές ώρες)

Στη φάση αυτή οι μαθητές εργάζονται και πάλι σε ομάδες με [κοινό φύλλο εργασίας](#). Σε αυτό το σημείο καλούνται να αναζητήσουν σε συγκεκριμένες ψηφιακές πηγές περιπτώσεις που μοιάζουν αλλά και διαφέρουν από αυτήν της Θέτιδας και να προβούν σε σύγκριση. Η πρώτη περίπτωση είναι αυτή της Νεφέλης, η οποία σύμφωνα με το μύθο, προστατεύει τους γιους της, τους Κενταύρους, στη μάχη τους εναντίον του Ηρακλή και τα παιδιά της, Φρίξο και Έλλη, από τον Αθάμαντα. Στο παράδειγμα αυτό, η Νεφέλη παρουσιάζει περισσότερες ομοιότητες με τη Θέτιδα παρά διαφορές. Η δεύτερη περίπτωση είναι η θυσία του Ισαάκ, ο οποίος πρόκειται να θυσιαστεί από τον ίδιο του τον πατέρα σύμφωνα με τη διαταγή του Θεού. Στο παράδειγμα αυτό η μορφή του θνητού πατέρα Αβραάμ μοιάζει να διαφέρει από τη μητέρα Θέτιδα. Η τρίτη περίπτωση αφορά ένα απόσπασμα από την κινηματογραφική μεταφορά του ιλιαδικού κειμένου στην ταινία [«Τροία»](#). Οι μαθητές παρακολουθούν ένα μικρό βίντεο που εστιάζει στη συνάντηση Αχιλλέα-Θέτιδας και τους ζητείται αφενός να εντοπίσουν διαφορές σε σχέση με το κείμενο του Ομήρου και αφετέρου να προσπαθήσουν να εξηγήσουν τη σκοπιμότητα αυτών των διαφορών. Η Β΄ Φάση θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση των πορισμάτων των ομάδων στην ολομέλεια και κατόπιν θα ξεκινήσει μια συζήτηση για τους κοινούς τόπους και τις διαφορές στα ζητήματα που άπτονται της σχέσης γονιού και παιδιού, της δικαιοσύνης και της αντικειμενικότητας, του σωστού και του λάθους, του καλού και του κακού. Αναλόγως με τη δυναμική του τμήματος, ο διδάσκων μπορεί με καθοδηγούμενες ερωτήσεις να επεκτείνει το ζήτημα όσο κρίνει απαραίτητο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η αξιολόγηση σε αυτή τη φάση εστιάζεται στην πληρότητα των παρουσιάσεων ως προς τη σύγκριση των παραδειγμάτων.

Γ΄ Φάση (2 διδακτικές ώρες)

Σε αυτή τη φάση οι μαθητές παραμένοντας σε ομάδες καλούνται να ξαναδιαβάσουν το λόγο του Αχιλλέα προς τη Θέτιδα και να συντάξουν οι ίδιοι δύο επιστολές ως απάντηση σε αυτόν. Στην πρώτη επιστολή πρέπει να προσπαθήσουν να απευθυνθούν σε αυτόν, όπως θα άρμοζε να απαντήσει μια θεά στην ικεσία ενός θνητού. Ενώ στη δεύτερη, όπως θα άρμοζε να απαντήσει μια θνητή μητέρα στα παρακάλια του παιδιού της. Έχοντας συντάξει τις επιστολές τους, πρέπει να παρατηρήσουν και πάλι τα κείμενά τους και να εξηγήσουν τις διαφορές που εντοπίζουν. Τελειώνοντας, αναρτούν τις επιστολές στο ιστολόγιο του μαθήματος και ξεκινά μια ασύγχρονη συζήτηση απαντώντας στο ερώτημα «Πώς κρίνετε εν τέλει τη στάση της Θέτιδας;». Η συζήτηση αυτή, εφόσον ο χρόνος το επιτρέπει, μπορεί να ξεκινήσει από την τάξη και να συνεχιστεί στο ιστολόγιο για όσο χρόνο χρειαστεί.

Η αξιολόγηση της συγκεκριμένης φάσης εστιάζει αφενός στις επιστολές που θα γράψουν οι μαθητές αλλά και στη συμμετοχή τους στο νήμα της συζήτησης με αφορμή το χαρακτηρισμό της Θέτιδας.

Εφόσον ο διδάσκων το επιθυμεί, στο τέλος του σεναρίου, μπορεί να δοθεί στους μαθητές ένα φύλλο αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας του σεναρίου με ερωτήσεις, όπως:

- Ποια γνώμη είχατε για τη Θέτιδα πριν και μετά την εργασίας σας στο πλαίσιο του παρόντος σεναρίου;
- Πώς κρίνετε τη συνεργασία σας στις ομάδες;
- Τι σας δυσκόλεψε και τις σας βοήθησε;
- Θεωρείτε ότι η χρήση της τεχνολογίας βοήθησε στη διαχείριση των ερωτημάτων; Δώστε ένα παράδειγμα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας Α΄ Φάσης (3 διδακτικές ώρες)

1. Να φτιάξετε έναν ψηφιακό νοητικό χάρτη (προτεινόμενο λογισμικό [Text2mindmap](#)) συγκεντρώνοντας τα ανθρώπινα στοιχεία της Θέτιδας και τις θεϊκές ιδιότητές της. Ποια ιδιότητα υπερिσχύει κατά τη γνώμη σας;
2. Να αποθηκεύσετε το υλικό σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας, για να το παρουσιάσετε και να το συζητήσετε κατόπιν με τους συμμαθητές σας.
3. Στη συνέχεια, αφού θυμηθείτε τι σημαίνει «θεϊκός ανθρωπομορφισμός» με τη βοήθεια του παρακάτω [ηλεκτρονικού λεξικού της Κοινής Νεοελληνικής](#), προσπαθήστε σε μία παράγραφο να αντικρούσετε την άποψη ότι «η εμφάνιση της Θέτιδας στην [Α 350-431](#) δεν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα θεϊκού ανθρωπομορφισμού». Μπορείτε να θυμηθείτε άλλα παραδείγματα ανθρωπομορφισμού από τα ομηρικά έπη;
4. Να αναρτήσετε της απάντησή σας στο ιστολόγιο του μαθήματος με το όνομα της ομάδας σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας Β΄ Φάσης (2 διδακτικές ώρες)

1. Στη λογοτεχνία και στη μυθολογία εμφανίζονται πολλά παραδείγματα γονέων, θεών ή θνητών, που μεροληπτούν για χάρη του παιδιού τους. Να συγκρίνετε την περίπτωση της Θέτιδας με αυτή της Νεφέλης. Συμβουλευτείτε τα παρακάτω λήμματα: «[Κένταυρος](#)» και «[Φρίξος και Έλλη](#)».
2. Τι διαφορετικό παρατηρείτε να συμβαίνει στο παράδειγμα της [Θυσίας του Ισαάκ](#):
3. Παρακολουθείστε το απόσπασμα της συνάντησης Αχιλλέα-Θέτιδας, όπως παρουσιάστηκε στην ταινία [«Τροία»](#). Ποιες διαφορές εντοπίζετε στην κινηματογραφική απόδοση του ομηρικού κειμένου, όσον αφορά την παρουσία της Θέτιδας; Πώς τις εξηγείτε;
4. Να δημιουργήσετε μία παρουσίαση με τα συμπεράσματά σας, για να μοιραστείτε με τους συμμαθητές σας τις απόψεις σας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας Γ΄ Φάσης (2 διδακτικές ώρες)

1. Αφού ξαναδιαβάσετε τον λόγο του Αχιλλέα προς τη μητέρα του, τη Θέτιδα, προσπαθείστε να συντάξετε δύο επιστολές/απαντήσεις προς αυτόν. Στην πρώτη να απευθυνθείτε σε αυτόν, όπως θα άρμοζε σε μια θεά και στη δεύτερη, όπως θα άρμοζε σε μία θνητή μητέρα.
2. Ποιες διαφορές παρατηρείτε στο λόγο σας και πώς τις εξηγείτε;
3. Να αναρτήσετε τις επιστολές σας στο ιστολόγιο του μαθήματος και να απαντήσετε στο ερώτημα που υπάρχει εκεί : «Πώς κρίνετε εν τέλει τη στάση της Θέτιδας;»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το θέμα το οποίο πραγματεύεται το παρόν σενάριο είναι ιδιαίτερα ευρύ. Ως εκ τούτου μπορεί ο διδάσκων ανάλογα με τη δυναμική της τάξης του και το προσωπικό του ενδιαφέρον να δώσει προεκτάσεις είτε στο θέμα της μητρότητας, είτε στο θέμα της δικαιοσύνης και της αντικειμενικότητας. Επιπρόσθετα, μπορούν οι μαθητές να ασχοληθούν περαιτέρω με θέματα που αφορούν τη θεολογία των ομηρικών επών και να ερευνήσουν την κοινωνία των θεών, τον τρόπο που αυτοί εμφανίζονται στους ανθρώπους, τις σχέσεις που δημιουργούν μαζί τους, τον τρόπο παρέμβασής τους στα ανθρώπινα κ.λπ. Μπορούν να ερευνήσουν αντίστοιχα μοτίβα που εμφανίζονται διαχρονικά στην ιστορία, στη μυθολογία αλλά και στις θρησκείες ανά τον κόσμο. Μια άλλη ιδέα θα ήταν να διανθίσουν το υλικό τους με πίνακες, αγάλματα και άλλα αντικείμενα τέχνης που θα αναπαριστούν θεούς ή να κάνουν επιτόπιες έρευνες σε ναούς, αρχαίους και νεότερους. Τα πορίσματα τέτοιων ερευνών θα μπορούσαν να παρουσιαστούν σε μια εκδήλωση του σχολείου ή στους διαδρόμους. Ένα ακόμη θέμα που παρουσιάζει ενδιαφέρον είναι η αναζήτηση άλλων παραδειγμάτων που φωτίζουν διαφορετικές πλευρές της σχέσης μητέρας και παιδιού, π.χ. η Καλλιπάτειρα, η Ρέα, η θεά Δήμητρα αλλά και η περίπτωση της Μήδειας. Τέλος, οι μαθητές θα μπορούσαν να διασκευάσουν το ομηρικό κείμενο και να φτιάξουν δύο εκδοχές της «Θέτιδας», ως θνητής μητέρας και ως θεάς, και να δραματοποιήσουν τα δικά τους κείμενα, δίνοντας και την αναπόφευκτα διαφορετική εξέλιξη πλοκής σε κάθε περίπτωση.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παρόν σενάριο είναι σύντομο και αρκετά στοχευμένο. Ωστόσο, οι μαθητές μπορεί να δυσκολευτούν, καθώς σε κάθε φάση ζητείται η παραγωγή λόγου, αρκετά εκτενούς. Καλό θα είναι λοιπόν, ο διδάσκων να έχει προετοιμάσει τους μαθητές τους για κάτι τέτοιο και να λάβει υπόψη του το επίπεδο και τις γνώσεις των μαθητών του στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. Η ανοιχτή συζήτηση σε επίπεδο ολομέλειας τάξης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

είναι ακόμα ένα θέμα που δυσκολεύει τους μαθητές αυτής της ηλικίας. Ωστόσο, η συμμετοχή σε έναν εποικοδομητικό διάλογο είναι μια δεξιότητα που είναι χρήσιμο να καλλιεργείται. Ο ρόλος του διδάσκοντα σε αυτό είναι ιδιαίτερα καθοριστικός, καθώς είναι αυτός που γνωρίζει την τάξη του και μπορεί να την κατευθύνει αποτελεσματικά παρέχοντας διευκρινίσεις ή/και υποβάλλοντας καθοδηγούμενες ερωτήσεις. Τέλος, οι συγκρίσεις που ζητούνται από τους μαθητές στη [Β΄ Φάση](#) είναι σκόπιμα «ανοιχτές», ώστε να ενισχυθεί η φαντασία και ο πλουραλισμός απόψεων. Ωστόσο, αν ο διδάσκων το κρίνει αναγκαίο, μπορεί να καθορίσει περιορισμούς, πχ. «Να συγκρίνετε τους δύο μύθους ως προς τη σχέση της μητέρας προς το παιδί της» ή «Να σχολιάσετε τη στάση των μητέρων στους δύο μύθους αναφορικά με το το περί δικαίου αίσθημα» ή «Ποια κοινά στοιχεία παρουσιάζουν οι μητέρες στους δύο μύθους;» κ.λπ.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bernstein, B. 1996. *Pedagogy, symbolic control and identity. Theory, research, critique*. London: Taylor and Francis.

Bruner, J. 1977. *The process of Education*. USA: Harvard University press.

Cope, B. & M. Kalantzis, M. (eds). 2000. *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Vygotsky, L. S. 1978. *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Wace, A. & Fr. Stubbings. 1984. *Όμηρος: A Companion to Homer [I]* (επιμ. ελλ. εκδ. Γ. Γιατρομανωλάκης). Αθήνα: Εκδόσεις Καρδαμίτσα.

[τελευταία προσπέλαση στις 25/07/2014].